

logi, ligesom moderne Begivenheder og moderne Arbejdsindsats for Slesvig-Holsten tages op til Behandling.

»Nordelbingen« blev grundlagt af Dr. Walter H. Dammann i Flensborg og Dr. Harry Schmidt i Kiel. Medens den første forlængst er død, leder Dr. Schmidt stadig Udgivelsen, i de senere Aar med Støtte af Museumsdirektør Fritz Fuglsang i Flensborg. Tidsskriftet blev oprindelig startet som et Festskrift til Præsten og Kunsthistorikeren Johs. Biernatzki, men da Bidragenes Antal var meget stort, besluttede man at vove Forsøget med et nyt Tidsskrift, som slog an. I de første vanskelige Aar var afdøde Godsejer Hedemann-Heespen Tidsskriftet en værdifuld Hjælper, der ikke alene pekuniært ydede Støtte, men ligeledes bidrog til at fylde Tidsskriftet med en Række større og mindre Afhandlinger, af hvilke der navnlig er Grund til at pege paa en af hans sidste, nemlig den omfangsrige Afhandling: *Geheimerat Gensch v. Breitenau im Rahmen des Gesamtstaats*. Ogsaa Professorerne Otto Brandt og Otto Scheel fra Kiel har fra Tid til anden ydet Bidrag, og af Kunsthistorikere bør fremhæves Professor Richard Haupt fra Preetz. Det største Kontingent af Bidragydere har Redaktionen fundet i Landsdelens lokalhistoriske Forfattere, blandt hvilke Lærerne er repræsenteret ved et betydeligt Antal. I 1939 udsendte man et særligt Registerbind, der foruden et almindeligt Person- og Sagregister indeholdt en Forfatterfortegnelse for de første 10 Aargange.

Harald Jørgensen.

I Sammenligning med dansk Historieforskning maa norsk Videnskab siges at ligge betydelig foran med Hensyn til bredt anlagte og udtømmende Skildringer af det 19. Aarhundredes store politiske Personligheder. Efter Professor Halvdan Kohts omfattende Biografi af *Johan Sverdrup* i tre Bind fra 1918—25, fulgte i 1932 Professor Arne Bergsgårds store Biografi: *Ole Gabriel Ueland og Bondepolitikken*. Dette Værk udkom i to svære Bind. I det følgende skal omtales endnu to biografiske Arbejder, der naturligt slutter sig til de allerede udkomne.

I 1939 har den norske Historiker Bjarne Svare saaledes udsendt 1. Bind af en bred Levnedsskildring af Statsminister *Frederik Stang*. Fremstillingen er ført frem til 1856, og det er Meningen, at den skal fortsættes. Forhaabentlig faar dette første meget lovende Bind ikke Lov til at staa alene alt for længe.

Forfatteren gør i sit Forord opmærksom paa, at en Skildring af *Frederik Stangs* Indsats i det offentlige Liv meget let bliver en Redegørelse for Norges almindelige politiske Historie i den paa-

gældende Periode. Dette gælder i særlig Grad Skildringen af Stangs Studenteraar med de svære Brydninger mellem den Wergelandske Studenteropposition, der drog til Felts mod den privilegerede Akademikerstand, og det Parti der fylkede sig om Welhaven, og som længst muligt vilde opretholde den nære kulturelle Forbindelse mellem Universitetet i Kristiania og de akademiske Brødre i København. Stang sluttede sig af fuldt Hjerte til de sidste, og gennem sin Gerning som Universitetslærer ved det juridiske Fakultet, bidrog han paa afgørende Maade til at styrke denne Fløjs stærke Indflydelse i norsk Samfundsliv. For en dansk Læser er det af den største Interesse at se, hvilken Betydning A. S. Ørsteds juridiske Forskning fik for Grundlæggelsen af den nye norske Retsvidenskab, og man har i dette Forhold utvivlsomt Forklaringen paa, at dansk og norsk Retsvidenskab trods den politiske Adskillelse kun fjernede sig ubetydeligt fra hinanden gennem det 19. Aarhundrede.

Efter et kortere Afsnit om Stangs Virksomhed som Højesteretsadvokat kommer Forfatteren til de Kapitler, der er de vigtigste i Bogen, og som omhandler Stangs Gerning som Medlem af den norske Regering og som Chef for det nyoprettede Indenrigsdepartement. Forfatterens Hovedopgave bliver at efterspore de Sager, hvor Stang gjorde en personlig Indsats, og at vise paa hvilke Omraader det lykkedes ham at føre sin Opfattelse til Sejr, og paa hvilke Punkter han maatte bøje sig for Oppositionen i Stortinget. Den, der har arbejdet med de historiske Kilder, der kommer i Betragtning ved en saadan Undersøgelse, nemlig Referater af Rigsdags- og Kommissionsforhandlinger samt Forvaltningsakter, kender de Vanskeligheder, der er forbundet med at bearbejde dette omfangsrige Materiale, saaledes at Fremstillingen ikke svømmer over alle Bredder. Det kan jo ikke nægtes, at disse Kapitler om de norske Vejes og Kanalers Udvikling, om Oprettelsen af et bedre Postvæsen og om Grundlæggelsen af de norske Statsbaner er blevet ret udførlige, men det kan vanskelig være anderledes, naar man samvittighedsfuldt vil redegøre for de divergerende Synspunkter. Paa enkelte Punkter har Svare kunnet henvise til Bergsgårds Ueland-Biografi, men i de fleste Tilfælde maa han selv fremlægge hele Materialet. Resultatet af Undersøgelsen er blevet, at Stang hørte hjemme i det konservative Embedsmandsparti, men at han ved forskellige Lejligheder var villig til at imødekomme den voksende Bondeoppositions Ønsker, hvorved han bragte sig i Modsætningsforhold til den aristokratiske Statholder Severin Løvenskiold. Dennes politiske Indberetninger

til Kongen er stærkt udnyttet, og de virker paa mange Maader som et oplivende Islæt i en ellers ret tør Fremstilling.

I Forbindelse med Bogen om Stang vil det være rimeligt at henlede Opmærksomheden paa Einar Østvedts Levnedsskildring af Norges berømteste Advokat fra det 19. Aarhundrede, nemlig *Bernhard Dunker*. I Sammenligning med Stang-Biografien er denne Bog af ringere Kvalitet. Fremstillingen falder i tre Hovedafsnit: Juristen, Politikeren og Kulturmennesket, men denne Tredeling er ikke ordentlig gennemført, og navnlig findes der Partier i det sidste Afsnit, som man synes hører hjemme i de to foregaaende. Endvidere har Forfatteren ikke pløjet dybt nok, og Fremstillingen er refererende, hvor man skulde have ventet den analyserende. Men naar disse almindelige kritiske Bemærkninger er fremført, maa det indrømmes, at Bogen giver et anskueligt Billede af denne centrale Skikkelse inden for de politiserende norske Juristers Kreds. Hvad der navnlig fængsler, er Skildringen af Dunkers Virksomhed som Forsvarer i en Række store Retssager. Med Udførlighed gennemgaas Defensoraterne i Justitssagen mod Socialisten Marcus Thrane og i Processen mod Samfundsstøtten, Godsejer Nicolai Jensen, der blev anklaget for at have hugget Træ i Statens Skove. Dunker førte sin Klienters Sag til Sejr i begge Tilfælde og grundlagde herved sit Ry som en ualmindelig habil Sagfører, der formaaede at vende en paa Forhaand som haabløs anset Sag til Sejr. Af ringere Betydning er Forfatterens Redegørelse for Dunkers politiske Indsats, idet han her indskrænker sig til et Referat af Dunkers Bøger og Flyveblade om den norske Forfatning og om en Revision af Foreningsakten mellem Norge og Sverige. Selv om det har sin Værdi at faa et koncentreret Referat af Dunkers Hovedtanker, savner man en Vurdering af dem, og man trættes ved de hyppigt forekommende, lange Udbrud af Begejstring hos Bjørnstjerne Bjørnson for Vennen Dunker og hans Meninger. I Stedet for selv at tage Stilling til Spørgsmaalene skjuler Forfatteren sig bag Bjørnson og lader ham tale, og med al Respekt for denne, er det dog ikke hans Stilling til disse vigtige statsretlige Problemer, som man søger i en moderne Biografi af Bernhard Dunker.

Harald Jørgensen.

Som Resultat af en længere Aarrækkes Studier i Vatikanerarkivet kunde Arkivråd, fil. dr. L. M. Bååth allerede 1936 som en Del af »Diplomatarium Svecanum« (Appendix) udsende første Halvbind af en stort anlagt Publikation, de saakaldte *Acta*